

Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 29.4.1988 Sayı : 19799)

Kanun No.
3437

Kabul Tarihi
21 . 4 . 1988

MADDE 1 . — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında 9 Mart 1987 tarihinde Lefkoşa'da imzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 . — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 . — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Sosyal Güvenlik alanındaki ilişkileri düzenlemeyi arzu eden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti,

Her iki ülkeden birinin vatandaşlarının diğer ülkenin Sosyal Güvenlik mevzuatına göre, o tarafın vatandaşları ile eşit işleme tabii tutulmaları prensibini teyit ederek,

Bu prensibin yürürlüğe konması ve bir tarafın ülkesinden diğer tarafın ülkesine giden her iki ülke vatandaşlarının, kendi ülkelerinde buldukları sırada kendi mevzuatlarına göre kazandıkları hakların korunması ve gittikleri ülkede yürürlükte bulunan mevzuatla sağlanan muadil haklardan yararlanmaları hususunda gerekli tedbirlerin alınmasını arzu ederek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır :

BÖLÜM 1

GENEL HÜKÜMLER

MADDE 1

Bu Anlaşmanın uygulanmasında;

1. «Vatandaş»

Taraf ülkelerin Anayasasına göre vatandaş sayılan kimseyi;

2. «Mevzuat»

2 nci maddede belirtilen sigorta kolları ile Sosyal Güvenlik yardımlarına taalluk eden her iki Akit Taraf ülkesinde veya bu ülkelerin bir kısmında yürürlükte bulunan ve gelecekte yürürlüğe girecek kanun, tuzuk ve yönetmelikleri;

3437

21 . 4 . 1988

3. «Yetkili Makam»

Türkiye bakımından; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı veya diğer ilgili Bakanlıkları;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; Sosyal Güvenlik işlerinden sorumlu Bakanlık veya diğer ilgili Bakanlıkları;

4. «Sosyal Güvenlik Kuruluşu»

2 nci maddede belirtilen mevzuatı uygulamakla görevli teşkilat veya makamları;

5. «Sosyal Güvenlik Kurumu»

Türkiye bakımından; Merkezi Türkiye'de bulunan yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; Merkezi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletinde bulunan yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu;

6. «Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumu»

Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu veya yardım istemek hakkına sahip olduğu veyahut son defa çalıştığı Taraf ülkesinde ikamet ettiği sırada bağlı olduğu veya yardım isteğinde bulunabileceği Sosyal Güvenlik Kurumunu, bu Taraf mevzuatında mercii belirtilmemişse, Yetkili makam tarafından belirtilecek Sosyal Güvenlik Kurumunu;

7. «İkamet Mahallesindeki Sosyal Güvenlik Kurumu»

İkamet mahalli için yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunu, bu Taraf mevzuatında böyle bir mercii belirtilmemişse Yetkili Makam tarafından belirtilecek Sosyal Güvenlik Kurumunu;

8. «Aile Fertleri»

Sigortalının, uygulanacak mevzuatta tarif edilen geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri;

9. «Çalışma»

Uygulanan mevzuata göre çalışmayı veya faaliyette bulunmayı;

10. «Prim Ödeme Süresi»

Prim veya kesenek ödemiş olan veya ödenmiş sayılan süreyi;

11. «Muadil Süre»

İkame süresi, ara verme süresi veya eklenen sürelerden, uygulanan mevzuata göre, prim ödeme süresine muadil sayılan süreleri;

12. «Sigortalılık Süreleri»

Türkiye bakımından; uygulanan mevzuata göre sigortalılık veya hizmet süresi olarak kabul edilen sürelerini;

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından; uygulanan mevzuata göre sigortalılık süresini;

13. «Para Yardımı»

Her türlü zam ve ilaveleriyle birlikte para yardımını;

14. «Gelir veya Aylık»

Her türlü zam ve ilaveleriyle birlikte gelir veya aylıkları;

15. «Hak Sahipleri»

Âkit Tarafların, 'bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde sayılan mevzuatlarına göre hak sahipleri olarak tarif edilen veya kabul edilen kimseleri;

16. «İşçi, Sigortalı, Çalışan, Hizmetli veya Benzerleri»

Âkit Tarafların, 'bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde sayılan mevzuatlarının uygulanmasında bu şekilde tarif veya kabul edilen kimseleri;
İfade eder.

MADDE 2

Bu Anlaşma, aşağıda yazılı Sosyal Güvenlik Mevzuatı hakkında uygulanır;

1. Türkiye bakımından,

a) İşçiler (Tarım işçileri dahil) hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar (Hastalık, Analık, İşkazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm) hakkındaki mevzuat,

b) Devlet Memur ve Hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı hakkındaki mevzuat,

c) Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar hakkındaki mevzuat,

d) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarla ilgili mevzuat,

2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından,

a) Kamu görevleri kadrolarında hizmete alınma şart tasarruflarına dayanarak asaletleri muvazzaf tekaüdiyelî olarak onaylanıncaya kadar geçen adaylık döneminde sigortalı olarak çalıştırılanlar,

b) Bir hizmet veya çıraklık akdine dayanarak çalıştırılanlar (Tarım, Orman ve Hayvancılık kesimi dahil),

c) Kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar (Tarım, Orman, Hayvancılık kesimi dahil),

d) İşveren durumundaki Çiftçiler (Tarım, Orman ve Hayvancılık kesimlerinde Ortakçı, Yarıcı, Müstecir ve benzerleri dahil),

e) 1976 Kıbrıs Türk Sosyal Sigortalar Yasasının XVII nci bölümü altında düzenlenmiş bulunan özel uygulamalara ilişkin kurallar,

3. Bu Anlaşma, bu maddede yazılı mevzuatı değiştirecek veya tamamlayacak veya bu konuda yeniden çıkarılacak bütün mevzuat hakkında da uygulanır.

MADDE 3

Bu Anlaşma, aksine hüküm yoksa, Âkit Tarafların vatandaşları ile bunların geçindirmekle yükümlü olduğu ve ölümlerinde hak sahibi kimseleri hakkında da uygulanır.

MADDE 4

1. Bu Anlaşmada aksine hüküm yoksa 3 üncü maddede belirtilen kimseler, 'Âkit Tarafların mevzuatına göre, hak ve yükümlülük bakımından, eşit sayılırlar.

2. Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde yazılı Sosyal Güvenlik Mevzuatına göre kazanılan haklar, ilgililerin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi sebebiyle durdurulamaz, kesilemez ve indirim tabii tutulamaz.

MADDE 5

Bu Anlaşmada aksine hüküm yoksa, çalışanların mecburî olarak sigortaya tabii tutulmaları ve iş münasebetlerinden doğan ve işverene ait olan hak ve yükümlülükleri bakımından, işverenin ikametgâhı veya merkezi diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunsa dahi haklarında, çalıştıkları ülkede yürürlükte bulunan mevzuat uygulanır.

MADDE 6

Bu Anlaşmanın 5 inci maddesindeki genel kural aşağıdaki istisnalara tabidir.

1. İş merkezi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin hizmetindeki kimse geçici olarak bir işin icrası için diğer Âkit Tarafın ülkesine gönderildiği takdirde, bu Taraf ülkesine vardığı tarihten başlayarak yirmidört ay müddetle kendi ülkesinde çalışıyormuş gibi, hakkında iş merkezinin bulunduğu Âkit Taraf mevzuatı uygulanır.

Çalışma süresi yirmidört ayı aştığı takdirde; işçi, işverenin veya işveren, işçinin muvafakatını almak şartıyla, önceden ıstekte bulunur ve 5 inci madde hükmünü uygulamak durumunda olan diğer Âkit Tarafın Yetkili Makamı buna muvafakat ederse, bu kimse hakkında iş merkezinin bulunduğu Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasına devam edilir.

2. Merkezi, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir nakliyat işçisi bir işin icrası için geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi o Taraf mevzuatı uygulanır.

3. Merkezi, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bulunan hava nakliye işinde çalışan bir işçi bir işin icrası için geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında, işyeri merkezinin bulunduğu ülkede çalışıyormuş gibi, o Taraf mevzuatı uygulanır.

MADDE 7

1. Âkit Taraflardan birinin limanlarından birine kayıtlı bir geminin mürettebatı hakkında o Taraf mevzuatı uygulanır.

2. Âkit Taraflardan birinin limanında bir işçi, diğer Âkit Tarafın limanlarından birine kayıtlı bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır veya bu işlere nezaret ederse bu işçi hakkında limanın bulunduğu ülkenin mevzuatı uygulanır.

3. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden bir işçi, diğer Âkit Tarafın limanlarından birine kayıtlı bir gemide, geminin sahibi olmayan ve iş merkezi işçinin ikamet ettiği ülkede bulunan bir işveren tarafından geçici olarak çalıştırıldığı takdirde, bu işçi hakkında ikametgâhının bulunduğu yer mevzuatı uygulanır.

MADDE 8

Âkit Taraflardan birinin vatandaşı, Devlet veya amme hizmeti görmek üzere, kurumu tarafından, diğer Âkit Taraf ülkesine gönderilirse, bu kimse hakkında vatan-daşı bulunduğu Akit Taraf mevzuatı uygulanır.

Âkit Taraflardan birinin vatandaşı, diğer Âkit Taraf ülkesinde vatandaşı bulun-duğu Tarafın dairesinde veya kendi elçilik, temsilcilik veya konsolosluk mensupları-nın şahsî hizmetlerinde çalıştırıldığı takdirde ,bu kimse hakkında yukarıdaki hüküm uygulanır.

MADDE 9

Akit Tarafların Yetkili Makamları aralarında anlaşmak suretiyle 5 inci maddenin genel kuralına başka istisnalar da getirebilirler. Aynı şekilde, Âkit Taraflar karşılıklı mutabakat ile bu Anlaşmanın 6 ve 7 nci maddelerinde belirtilen istisnaların, icabı ha-linde, uygulanmamasına izin verebilirler.

BÖLÜM II

HASTALIK VE ANALIK SİGORTALARI

MADDE 10

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre hastalık ve analık yardımları hakkının doğması, korunması veya yeniden kazanılmasının, tamamlanan belirli sigortalılık veya çalışma sürelerine bağlı olduğu hallerde, bu Âkit Tarafın Yetkili Kurumu diğer Âkit Tarafın mevzuatına göre tamamlanmış sigortalılık veya çalışma sürelerini kendi mev-zuatına göre tamamlanmış süreler gibi dikkate alır.

MADDE 11

1. Türkiye’de çalışan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı bir sigortalı veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışan Türk vatandaşı bir sigortalı senelik ücreti izin münasebetiyle geçici olarak kendi memleketinde bulunduğu sırada, sağlık durumu tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı bulunduğu Türkiye veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumunun hesabına hastalık veya analık sigor-tası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanır.

2. Türkiye’de çalışan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı bir sigortalı veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışan Türk vatandaşı bir sigortalı, birinci halde bir Türk Kurumunca, ikinci halde ise bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ku-rumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken, ikametgâhını diğer Âkit Taraf ülkesine naklettiği takdirde, bu yardımlardan yarar-lanmaya devam eder; ancak, ilgili ikametgâhını değiştirmeden önce Yetkili Kurumun müsaadesini almak zorundadır. Müsaade talebi, yalnız bu Kurumun bir hekimi tara-fından ilgilinin sağlık durumunun ikametgâhını diğer Âkit Taraf ülkesine nakletmesine mani olduğu hakkında rapor verilmesi halinde reddolunur.

3. Yukarıdaki fıkralar gereğince yardıma hak kazanmış bulunan bir kimseye yapılacak sağlık yardımları, geçici olarak bulunulan yerdeki veya yeni ikamet mahâl-

lindeki Kurum tarafından özellikle sağlık yardımlarının kapsamı ve ifa şekli bakımından, bu Kurumun uyguladığı mevzuat hükümlerine uygun olarak sağlanır; ancak, yardımların süresi yetkili Ākit Tarafın mevzuatında öngörülen süredir.

4. Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında bahsolunan hallerde, protez, araç ve geçrelerin ve önemli sağlık yardımlarının sağlanması, mutlak olarak acil olan haller dışında, Yetkili Kurumun müsaade vermesi şartına bağlıdır.

5. Bu maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında öngörülen hallerde;

— Sağlık yardımları (Tedavi), ilgilinin yeni ikamet ettiği veya geçici olarak bulunduğu memleketin Kurumu tarafından, bu yardımların kapsam ve ifa şekilleri hakkında bu memlekette cari olan mevzuata göre sağlanır.

— Para yardımlarının (günlük ödenekler) ödenmesi ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurumca sağlanır.

6. Bu maddenin, 1 ve 2 nci fıkralarında öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurumca karşılanır. Sağlık yardımları masrafları, ilgilinin kayıtlı bulunduğu Kurum tarafından, yeni ikametgâhının bulunduğu veya geçici olarak bulunulan ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna, İdarî Düzenleme ile tespit edilecek şekilde fiilî veya götürü tutar üzerinden ödenir.

MADDE 12

1. Sigortalı bulunduğu ülke mevzuatına göre yardıma hak kazanmış olan kişinin aile fertleri, diğer Ākit Taraf ülkesinde ikamet ettikleri sırada da ikamet ettikleri ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımlarından faydalanma hakkına sahip bulunmak şartı ile hastalık, analık sigortasıyla sağlanan sağlık yardımlarından faydalanırlar.

Söz konusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı sigortalının çalıştığı ülke mevzuatına göre; aile fertleri, yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli ise aile fertlerinin ikamet ettiği ülke mevzuatına göre tayin edilir.

Yardımların giderleri, sigortalının kayıtlı bulunduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna aittir. Bu Kurum, aile fertlerinin ikamet ettiği ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumuna, İdarî Düzenleme ile tespit edilecek şekilde fiilî veya götürü tutar üzerinden yardım giderlerini öder.

2. Aile fertleri ikametgâhlarını Yetkili Kurumun bulunduğu ülkeye naklettiklerinde, yardımlardan, bu Ākit Taraf mevzuatındaki hükümlere göre faydalanırlar. Bu hüküm, aile fertlerinin ikametgâhlarını değiştirmeden önce buldukları memleketin Kurumu tarafından sağlanan yardımlardan aynı hastalık veya analık vak'ası için faydalanmaya başlamış olmaları halinde de uygulanır. Bu halde Yetkili Kurumun uyguladığı mevzuatta sağlık yardımları için azamî bir süre derpiş olunmuş ise, ikametgâhın naklinden önce yardım yapılmış olan süreler dikkate alınır.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrasından bahsolunan aile fertleri ikametgâhlarının bulunduğu ülkede kendilerinin veya başka birisinin hastalık sigortasından yararlanıyorsa bu madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 13

Bu bölüm hükümlerinin uygulanması bir sigortalıya veya bunların aile fertlerinden birine her iki Âkit Taraf mevzuatına göre analık yardımlarından faydalanma hakkını kazandırdığı takdirde, bu kişiler hakkında, gerekirse 10 uncu maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleri de nazara alınmak suretiyle, yalnız doğumunun vuku bulunduğu ülkede yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır.

MADDE 14

1. İki ülkede geçmiş sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle;

Her iki Âkit Taraf mevzuatına göre, aylık veya gelir bağlanmış olan bir kimse, ülkesinde ikamet etmekte olduğu Âkit Tarafın mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazandığı ve aile fertlerine bu hakkı kazandırdığı takdirde, yardımlar, ikamet edilen ülkenin Kurumunun yükümlülüğünde ve bu Kurumun mevzuatına göre sağlanır.

2. Âkit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan bir kimse, diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde, aylığı ödeyen Âkit Taraf mevzuatı uyarınca, gerek kendisinin gerek aile fertlerinin hak kazandıkları sağlık yardımları, ikamet mahallindeki Kurumca sağlanır.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, aylığı ödeyen Âkit Tarafın mevzuatına göre tespit olunur. Yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli aylık almakta olan kimsenin ikamet ettiği ülke mevzuatına göre tayin edilir.

Bu yardımların giderleri, aylığı ödeyen Âkit Tarafın Sosyal Güvenlik Kurumuna aittir. Bu Kurum, aylık sahibinin ikamet ettiği ülkenin Kurumuna, yardım giderlerini, İdarî Düzenlemede tespit edilecek usullere göre öder.

BÖLÜM III

CENAZE MASRAFI KARŞILIĞI

MADDE 15

1. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse diğer Âkit Taraf ülkesinde öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Âkit Taraf ülkesinde ölmüş gibi, cenaze masrafına hak kazanır.

2. Bu Anlaşmanın uygulanmasında, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre cenaze masrafı ödenmesi mümkün olan hallerde, cenaze masrafı ölüm hangi Âkit Taraf ülkesinde vaki olmuş ise o Taraf mevzuatına göre ödenir.

Ölüm Âkit Tarafların ülkeleri dışında vuku bulmuş ise, maktu cenaze masrafı karşılığı, ölen kimse son olarak Âkit Taraflardan hangisinin mevzuatına tabi olmuş ise o Taraf mevzuatına göre ödenir.

BÖLÜM IV

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI SİGORTASI

MADDE 16

1. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardıma hak kazanan kimse, tedavi sırasında kanunî ikametgâhını Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun muvafakati ile diğer Âkit Taraf ülkesine nakletmiş olması halinde, sağlık ve para yardımlarından da yararlanır. Tıbbî bir mahzur bulunmadığı takdirde ikametgâhın nakline muvafakat edilir. Elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmamış olsa dahi, muvafakat sonradan da verilebilir.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan bir kimseye sağlık yardımı yapılması gerektiği takdirde yardım orada bulunduğu sürece yapılır.

3. Protez ve diğer önemli sağlık yardımları acil olmayan hallerde ancak Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun önceden muvafakati alınmak suretiyle yapılır.

4. Sağlık yardımları, yardıma hak kazanan kimseye ikamet mahallindeki Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı bir sigortalı gibi, bu Kurum tarafından sağlanır. Sağlık hizmetinde bulunmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumuyla sözleşme yapmış olan kişiler de sağlık tesisleri de aynı yükümlülük altındadırlar.

MADDE 17

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımına hak kazanan bir kimseye 16 ncı maddenin (1)'inci ve (2)'nci fıkrasında belirtilen hallerde ödenecek gelir, cenaze ve maktu yardım hariç, Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun isteği üzerine ve bu Kurumun uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumu böyle bir istekte bulunurken yardımın miktarını ve azamî yardım süresini de bildirir.

MADDE 18

16 ncı ve 17 nci maddeler uyarınca; İkamet Mahallindeki Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan sağlık ve para yardımlarının Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunca, yardımı yapan Kuruma Ödenme şekli, İdarî Düzenleme ile tespit edilir.

MADDE 19

Bir Âkit Tarafın mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen daimî işgöremezlik derecesinin tayininde, diğer Âkit Taraf mevzuatına göre evvelce vuku bulmuş; fakat gelir bağlanmasını gerektirmemiş olan iş kazaları ve meslek hastalıkları, bu Âkit Tarafın mevzuatına göre vuku bulmuş gibi dikkate alınır.

MADDE 20

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre gelirin sermaye olarak ödenmesinde, diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet edilmiş olması, yabancı ülkede ikamet sayılmaz.

BÖLÜM V

MALULLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTALARI

MADDE 21

Birbirini takip eden süreler içinde veya münavebe ile her iki Âkit Taraf mevzuatına tabi bulunan bir sigortalının yardım hakkının doğması, idamesi veya ihyasında her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

Ancak, Âkit Taraflar, aynı zamana rastlayan sürelerden yalnızca kendi ülkesinde geçen süreyi dikkate alırlar.

MADDE 22

21 inci maddede söz konusu olan bir sigortalının veya ölümü halinde hak sahibii kimselerinin talepleri üzerine yapılacak yardımlar, aşağıda yazılı fıkralar hükümlerine göre tespit edilir.

1. Âkit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumu kendi mevzuatına göre aylıkları tespit ederken, diğer Âkit Taraf mevzuatına göre geçen ve aylığın hesaplanmasında dikkate alınması gereken sigortalılık sürelerini, bu süreler kendi mevzuatına göre geçmiş gibi dikkate alır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca bu suretle hesaplanacak nazari aylığın sigorta vaktasından önceki süre içinde, kendi mevzuatına göre, sayılması gereken sigortalılık süresinin, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre dikkate alınması icap eden sigortalılık süreleri toplamına olan oranı nispetinde yardımın gerçek miktarını tespit eder. Bu suretle tespit edilen miktar, aylık olarak tahsis olunur.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresinin 360 günden az olması halinde bu Taraf mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmaz. Ancak Âkit Tarafların kendi mevzuatlarına göre geçen ve bu mevzuata göre dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri mustakil olarak yardım hakkının kazanılmasına yetiyorsa bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 23

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, diğer Âkit Tarafta geçen prim ödeme süreleri dikkate alınmaksızın aylığa hak kazanılması halinde bu mevzuata göre hesaplanan aylık tutarı, Anlaşma hükümleri uygulanmak suretiyle, Âkit Tarafların Sosyal Güvenlik Kurumlarınca bağlanan aylıkların toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark müstakil olarak aylık bağlama durumunda olan Âkit Tarafın Sosyal Güvenlik Kurumunca sigortalıya veya hak sahibi kimselerine ödenir.

MADDE 24

Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarınca, bu bölümle ilgili hususlarda, aşağıdaki hükümler uygulanır :

1. Aylığın hesaplanmasında dikkate alınacak esaslar Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tespit edilir.

2. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve aylığa hak kazanılması için dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tabi tutulur.

3. Türkiye'de sigortaya tabi tutulmadan önce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde malullük, yaşlılık, ölüm sigortalarına tabi tutulmuş bir kimse için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sigortaya ilk girdiği tarih, Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumlarınca bu bölümle ilgili hususlarda aşağıdaki hükümler uygulanır :

1. Aylığın hesaplanmasında dikkate alınacak esaslar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre kabul edilen prim ödeme sürelerine göre tespit edilir.

2. Türkiye Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve aylığa hak kazanılması için dikkate alınması gereken sigortalılık süreleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre geçen ve muteber sayılan sigortalılık süreleriyle eşit muameleye tabi tutulur.

3. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sigortaya tabi tutulmasından önce, Türkiye'de malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi tutulmuş bir kimse için Türkiye'de sigortaya ilk giriş tarihi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde sigortaya ilk giriş tarihi sayılır.

MADDE 25

Bu bölüm ile ilgili aylıkların hesabında, Âkit Taraflar, kendi mevzuatlarına göre geçen sigortalılık suresindeki kazançları dikkate alırlar.

MADDE 26

1. İsteğe Bağlı Sigorta hakkı, ilgili kimsenin, ülkesinde ikamet ettiği Âkit Taraf mevzuatına göre ve bu ülkedeki prime esas kazançlar dikkate alınarak düzenlenir.

2. İsteğe Bağlı Sigortaya devam hakkının tespitinde, her iki ülkede geçen sigortalılık süreleri, birlikte dikkate alınır.

BÖLÜM VI

İŞSİZLİK SİGORTASI

MADDE 27

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı işçiler, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti mevzuatına göre, işsizlik sigortası yardımlarından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olan işçilerin tabi oldukları şartlarla faydalanırlar.

BÖLÜM VII

ÇEŞİTLİ HUKUMLER

MADDE 28

Bir Âkıt Tarafın Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer Akıt Taraf Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanmış olan tıbbî raporları ve idarî nitelikteki bilgileri dikkate alır

Ancak, yetkili Kurum kendi seçeceği bir hekim marifetiyle ve kendi mevzuatında öngörülen şartlarla ilgili muayene ettirmek hakkını saklı tutar

MADDE 29

Yetkili Makamlar,

- 1 Bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli bütün idarî hazırlıkları yaparlar;
2. Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla alınan tedbirler hakkında birbirlerine bilgi verirler

3 Bu Anlaşmanın uygulanmasında değişiklik yapabilecek mahiyetteki bütün mevzuat tadilleri hakkında birbirlerine bilgi verirler

4 Bu Anlaşmanın uygulanması için görevlendirilen İrtibat Kurumları şunlardır;

Türkiye bakımından,

a) İşçiler (tarım işçileri dahil) hakkında uygulanan, sosyal güvenlik kolları ile 506 sayılı Sosyal Sığortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklar mevzuatı ile ilgili konular için,

Sosyal Sığortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ANKARA

b) Devlet memur ve hizmetlilerini kapsayan T C Emekli Sandığı hakkındaki mevzuatı ile ilgili konular için,

T C Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ANKARA

c) Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanları ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Hakkındaki Sosyal Sığortalar mevzuatı ile ilgili konular için,

Bağ Kur Genel Müdürlüğü ANKARA

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bakımından,

Sosyal Sığortalar Dairesi Müdürlüğü LEFKOŞA

MADDE 30

1 Âkıt Taraflardan birinin mevzuatına göre, bu Taraf mevzuatının uygulanmasında düzenlenen belgeler için tanınmış olan pul, resim ve harç muafiyeti veya indirimler, diğer Âkıt Taraf mevzuatının veya bu Anlaşmanın uygulanmasında düzenlenen belgelere de teşmil edilir

2 Bu Anlaşmanın uygulanmasında düzenlenen belgelerle yazılar Konsolosluk tasdikinden muaftır

MADDE 31

Akit Taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında, bu Akit Tarafın bir makamına veya kurumuna belirli bir süre içinde verilmesi gerekli olan dilekçe veya bildirgeler, aynı süre içinde diğer Akit Tarafın bunlara tekabül eden bir makamına veya kurumuna verilebilir. Bu halde, başvuru makam veya kurum, bu dilekçe veya bildirgeleri geciktirmeksizin diğer Akit Tarafın yetkili makam veya kurumuna ya doğrudan doğruya, veya Akit Tarafların Yetkili Makamlarının aracılığı ile intikal ettirir.

MADDE 32

Bu Anlaşma, kendi ülkesi dışında yabancı ülkelerde ikamet edilmiş olması halinde, ikamet mahallinin yetkili Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi veya bu Kurumun tespit edeceği bir makama muracaat mecburiyetini ortadan kaldırmaz.

MADDE 33

Akit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumunun kararları, diğer Akit Taraf ülkesinde oturan bir kimseye, oturduğu ülkenin Sosyal Güvenlik Kurumu aracılığı ile tebliğ edilir.

MADDE 34

Bu Anlaşma hükümlerinin uygulandığı kimselere, Akit Taraflardan birinin Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılan fuzulî ödeme veya verilen avans, bu Sosyal Güvenlik Kurumunun isteği üzerine ve bu Kurum hesabına diğer Akit Tarafın Yetkili Sosyal Güvenlik Kurumunun kendi mevzuatına göre hak kazanılmış olup yapmakta bulunduğu veya sonradan yapacağı yardımlardan, mahsup edilir.

MADDE 35

Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre para yardımlarının hesaplanmasında, ilgilinin diğer Akit Taraf ülkesinde ikamet eden geçindirmekle yükümlü olduğu kimseleri de dikkate alınır.

MADDE 36

Bu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili olarak, Akit Taraflar arasında çıkacak anlaşmazlıklar, Akit Tarafların Yetkili Makamları arasında müzakere yoluyla halledilir.

MADDE 37

Akit Tarafların resmî makamları ve Sosyal Güvenlik Kurumları yekdiğerine yaptıkları bütün yardımları, bu Anlaşmanın uygulanmasında diğer Akit Tarafın resmî makamlarına ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına da sağlarlar.

Tıbbî muayene masrafları, sağlık tesislerinde yaptırılacak müşahade masrafları ve bununla ilgili sair masraflar ve yol paraları bu işlemin yapılmasını isteyen Kurum tarafından ödenir.

MADDE 38

Bu Anlaşma, yürürlük tarihinden önce geçen sigortalılık süreleri içinde vukubulmuş olan sigorta vakaları için de uygulanır. Ancak önceden prim iadesi veya toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilen ve ühya edilmemiş olan haklar için bu hüküm uygulanmaz.

MADDE 39

1. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önce vukubulmuş olan sigorta vakaları için ödenecek gelir veya aylıklar, yapılacak müracaat üzerine, müracaat tarihinden başlanarak ödenir veya yeniden tespit olunur.

2. Gelir veya aylığın 1 inci fıkra gereğince yeniden tespitinde, ilgilinin gelir veya aylığa hak kazanmadığı anlaşıldığı veya bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki süreye ait olmak üzere son defa tespit edilen gelir veya aylıktan daha az gelir veya aylığa hak kazandığı tespit edildiği takdirde, daha fazla olanı tahsis olunur.

3. 1 inci fıkra gereğince yapılacak müracaat ,bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde yapılmış ise, gelir veya aylık veyahut yükseltilecek gelir veya aylık hakkı bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

BÖLÜM VIII

SON VE GEÇİCİ HÜKÜMLER

MADDE 40

Bu Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl için muteberdir. Her defasında bir yıllık muddetin sona ermesinden üç ay evvel Anlaşmanın yürürlükten kaldırılacağına dair yazılı ihbarda bulunulmadığı takdirde, muteakip senede de yürürlükte kalır.

MADDE 41

1. Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkması halinde, yürürlükten kaldırıldığı tarihe kadar ve Anlaşmanın uygulanması dolayısıyla kazanılmış olan haklar devam eder.

2. Bu Anlaşmanın yürürlükten kalkmasından önceki süreler için ileride kazanılması muhtemel haklar kaybolmaz. Bu haklar, ilgili Sosyal Güvenlik Kurumlarının uyguladığı mevzuat ile korunur.

MADDE 42

Bu Anlaşma, Onay Belgelerinin Lefkoşa'da teati edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 43

Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle; Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Türk Federe Devleti arasında 8.10.1980 ve 8.9.1983 tarihlerinde imzalanmış olan Sosyal Güvenlik Protokolü, yürürlükten kalkar.

MADDE 44

İşbu Anlaşma 9 Mart 1987 tarihinde Lefkoşa'da iki nüsha halinde Türkçe olarak düzenlenip imza edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Bedrettin Tunabaş
Lefkoşa Büyükelçisi

KUZEY KIBRIS TÜRK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA
Günay Caymaz
Çalışma, Gençlik ve Spor Bakanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
1	13	561
5	40	81
10	61	170:171,173,213:218

I - Gerekçeli 37 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/369.